

УДК

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АПК В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

О.А. П'ЯТКОВСЬКА,

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»,
м. Ніжин, Україна

У статті розглянуті особливості розвитку агропромислового комплексу України в умовах глобалізації. Вітчизняне агропромислове виробництво потребує підсиленої уваги з боку державних органів за такими основними напрямками, як підвищення якості менеджменту та оптимізація структури АПВ.

Ключові слова: глобалізація, агропромисловий комплекс, зовнішньоекономічна діяльність, зовнішня торгівля.

Постановка проблеми. Посилення процесів глобалізації в сучасному світі ставить високі вимоги до якості національних товарів і послуг, а розвиток експортного потенціалу стає не тільки умовою успіху, а й виживання підприємств в нинішніх умовах.

Прискорення процесів глобалізації відбувається під впливом розвитку технологій, особливе значення в якому набувають міжкорпоративні зв'язки, що пов'язують учасників технологічного циклу. За оцінкою фахівців, міжнародна економічна інтеграція утворює сукупність різноманітних ефектів у довгостроковому періоді: переваги, пов'язані з врегулюванням торгових балансів, вигоди від міжнародного поділу праці, економії на масштабах та зростанні добробуту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом на проблему розвитку агропромислового комплексу України в умовах глобалізації звертають увагу велика кількість дослідників. Функціонування АПК України в умовах глобалізації розглянуто в працях таких авторів, як Л.Л. Антонюк, Д.Г. Лук'яненко, С.М. Козир, Л.В. Савош, О.Ю.Юрченко, О.М. Шпичак та інші.

Формування мети і завдання статті. Розробка напрямів ефективного розвитку агропромислового виробництва в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу. В економіці України агропромисловий комплекс значною мірою впливає на соціально-економічне становище суспільства. Проте, на сучасному етапі розвитку економіки фінансовий стан більшості сільськогосподарських підприємств, та їх соціальної сфери є незадовільним. Сільське господарство країни є проблемною нестабільною сферою, яка практично не забезпечена сучасною технікою та новими технологіями, що призводить до низької продуктивності виробництва та не конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на світовому ринку.

Така складна ситуація, що склалася в аграрному комплексі пояснюється наступними чинниками:

- невиконанням завдань стратегічних напрямків розвитку агропромислового комплексу та аграрної та аграрної реформи України;
- фізичним, технологічним та моральним зношенням основних виробничих фондів сільськогосподарських підприємств;
- наявністю значного диспаритету цін на сільськогосподарську продукцію та промислові засоби виробництва і предмети праці, що зумовлюють постійну нестачу фінансових ресурсів та обмежують діяльність і розвиток сільськогосподарських товаровиробників;
- нераціональним використанням земельних, трудових та фінансових ресурсів аграрної сфери;
- зниженням родючості ґрунтів, малоефективним використанням наявного потенціалу земель сільськогосподарського призначення;
- недостатнім рівнем розвитку інфраструктури аграрного ринку;
- відсутністю необхідної підтримки сільськогосподарських виробників на державному рівні, що проявляється у недосконалому ціновій, фінансовій,

кредитної та інвестиційної політики держави по відношенню до аграрників;

- низьким рівнем життя мешканців села, мізерними заробітними платами осіб, зайнятих у сільському господарстві, безробіттям, поглибленням демографічної кризи, міграцією у пошуках роботи, руйнуванням трудового потенціалу села.

Одним із стратегічних напрямів аграрної політики України є створення умов для збалансованого поєднання державного регулювання економіки агропромислового виробництва з економічною свободою підприємств і організацій в умовах переходу до ринкових відносин. Державна підтримка розвитку агропромислового комплексу спрямовується на забезпечення соціально-економічного захисту вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників, формування внутрішнього ринку продовольства, матеріальних ресурсів, робочої сили та виведення агропромислового виробництва на світовий ринок.

Особлива увага звертається на удосконалення організаційно економічних механізмів цінового регулювання, кредитно-фінансової системи та податкової політики, спрямованих на стимулювання розвитку агропромислового виробництва.

Чільне місце відводиться державі щодо забезпечення прискореного розвитку вітчизняного сільськогосподарського машинобудування та хімічної промисловості для повного забезпечення агропромислового виробництва сучасною технікою, мінеральними добривами, хімічними засобами захисту рослин, препаратами ветеринарної медицини для потреб тваринницьких галузей.

Вектор інвестиційної політики спрямовується на відновлення та розвиток ресурсного потенціалу сільськогосподарського виробництва та харчової промисловості. Важливим напрямом аграрної політики нині є відновлення роботи зрошувальних і осушувальних систем з метою ефективною віддачі меліорованих земель як одного із джерел нарощування виробництва сільськогосподарської продукції.

У практичну площину передбачається спрямувати розвиток інтеграційних процесів у виробництві сільськогосподарської продукції та її промислової переробки з метою виготовлення високоякісних конкурентоспроможних кінцевих продуктів споживання. Успішне вирішення продовольчої проблеми вимагає невідкладного освоєння новітніх ресурсозберігаючих технологій виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції та збереження навколишнього природного середовища.

До складових забезпечення розвитку агропромислового комплексу безпосередньо включається:

- формування державної науково-технічної політики,
- організація наукового, інформаційного та кадрового забезпечення агропромислового виробництва,

- розвиток селекції і насінництва сільськогосподарських культур та селекційно-плеємної справи у тваринництві та рибистві.

Спираючись на нові механізми міжнародного господарського співробітництва, країни з недостатнім рівнем економічного розвитку або з транзитивною економікою створюють передумови для стабілізації і реструктуризації, переходу на сучасні технології виробництва, розширюють участь у світовому виробництві високотехнологічної продукції.

Вітчизняна економіка поступово включається до світо господарських зв'язків, суб'єкти господарювання все більше застосовують високі технології у виробничому процесі. України має специфічні риси економічного розвитку, які зумовлюються практично одночасною інтеграцією до світового господарства і трансформацією економічного укладу.

Безперечно, Україна має значний аграрний потенціал. Площа сільськогосподарських угідь України становить понад 20% площі угідь у 27 країнах-членах Європейського Союзу. З розрахунку на одного жителя України припадає 0,8 га сільськогосподарських угідь, у тому числі 0,67 га ріллі, тоді як у середньому по країнах ЄС ці показники становлять відповідно 0,38 та 0,22 га. Частка ріллі у загальносвітових обсягах становить 2,3%.

В умовах глобалізації економіки України стратегія розвитку агропромислового комплексу та й сільського господарства в цілому має базуватися на:

- створенні умов для розвитку агропромислового комплексу, інтенсифікації в сільському господарстві та раціональній державній фінансовій підтримці сільського господарства;

- поліпшенні доступу до ринків збуту та посиленні конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва шляхом зростання обсягів вітчизняних і іноземних інвестицій в агропромисловий комплекс;

- покращенні умов життя на селі шляхом створення розвиненої інфраструктури в селах.

Для успішного просування вітчизняної аграрної продукції на світові продовольчі ринки необхідно:

- переорієнтувати розвиток економіки агропромислового комплексу на нарощування експортного потенціалу, при умові дотримання балансу між внутрішнім і зовнішнім попитом на продукцію сільськогосподарського виробництва;

- диверсифікувати географічну структуру зовнішньої торгівлі сільськогосподарської продукції (насамперед експорту), мінімізуючи залежність від окремих держав (ринків), посилюючи тим самим економічну безпеку держави;

- підвищувати ефективність виробництва традиційної для України експортної продукції : зернових культур, соняшника, продукції тваринництва та нарощувати потенціал у перспективних секторах світового сільського

господарства: виробництво рапсу, відродження льонівиробництва;

- забезпечити на державному рівні збалансованість експорту й імпорту сільськогосподарської продукції, тобто домагатися збільшення позитивного сальдо в зовнішній торгівлі;
- необхідно на рівні державних представництв та посольств України за кордоном вести пошук постійних покупців вітчизняної сільськогосподарської продукції, підтримувати й розвивати дипломатичні відносини з реальними партнерами.

Також для успішного розвитку АПК України в умовах глобалізації економіки, необхідно проводити державну політику постійного підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектора. Збільшення обсягів інвестування стримується, значною мірою, недосконалістю чинного законодавства та нестійкою політичною ситуацією країни. Без впровадження нових енергозберігаючих технологій та використання сучасної техніки неможливо вивести сільське господарство із кризового стану та й країну в цілому.

Крім того, для матеріально-технічного переозброєння сільського господарства необхідне залучення і значних кредитних ресурсів, регулювання питання отримання та надання яких сільськогосподарським виробникам на даний час не вирішені.

Висновки. Таким чином, на нинішньому етапі розвитку агропромисловий комплекс України в умовах глобалізації характеризується такими особливостями:

- інтенсифікація інтеграційних процесів;
- зростання ролі АПК в народному господарстві України;
- підвищення значення в експортній діяльності;
- поживавлення іноземного інвестування.

Разом з тим, слід відзначити, що вітчизняне агропромислове виробництво потребує підсиленої уваги з боку державних органів місцевого самоврядування, які мають допомагати галузі в конкурентній боротьбі на світових ринках за такими основними напрямками:

- кадрове забезпечення підприємства;
- підвищення якості менеджменту;
- оптимізація структури АПК.

Для створення розвитку галузі сільського господарства та забезпечення підвищення конкурентоспроможності аграрної продукції в умовах глобалізації, Україні необхідно, використовуючи передовий світовий досвід, не просто переносити його в площину свого розвитку, а гармонізувати його з українськими економічними реаліями та історичним розвитком галузі.

Література

1. Деревичко М. АПК в умовах глобалізації / М. Деревичко // урядовий кур'єр. – 2009. – №9.

2. Лук'яненко Д.Г. Управління міжнародного конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку / Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручник, Л.Л. Антонюк та ін. // К.: КНЕУ, 2008. – 816 с.

3. Юрченко О.Ю. Особливості розвитку АПК України в умовах глобалізації / О.Ю. Юрченко // Вісник Хмельницького національного університету 2011, №2, Т.3.

Особенности развития АПК в условиях глобализации экономики Украины в мировое хозяйство

Пятковская А.А.

В статье рассмотрены особенности развития агропромышленного комплекса Украины в условиях глобализации. Отечественное агропромышленное производство нуждается в усиленном внимании со стороны государственных органов за такими основными направлениями, как повышения качества менеджмента и оптимизация структуры агропромышленного производства.

Ключевые слова: *глобализация, агропромышленный комплекс, внешнеэкономическая деятельность, внешняя торговля.*

Features of development of agriculture in the context of globalization of the economy of Ukraine in the World Economy

Pyatkovska O.A.

The features of development of the agrarian branch of Ukraine in the condition of globalization was discovered. The improvement of the management quality and the optimization of structure of agrarian branch are to be applied.

Keywords: *globalization, agriculture, foreign economic activity, foreign trade.*